

OECD Economic Outlook: No. 81 - June 2007

Summary in Greek

Οικονομικές Προοπτικές του ΟΟΣΑ: Αρ. 81 – Ιούνιος 2007

Περίληψη στα ελληνικά

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ;

του επικεφαλής οικονομολόγου Jean-Philippe Cotis

Στην έκθεση των «Οικονομικών Προοπτικών» του περασμένου φθινοπώρου, ο ΟΟΣΑ υποστήριξε ότι η επιβράδυνση στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν ήταν προάγγελος μίας περιόδου εξασθένησης της οικονομίας παγκοσμίως σε αντίθεση, για παράδειγμα, με το 2001. Απεναντίας, αναμενόταν μία «ομαλή» αποκατάσταση της ισορροπίας, με την Ευρώπη να παίρνει τη σκυτάλη από τις Ηνωμένες Πολιτείες στην προώθηση της ανάπτυξης στη ζώνη του ΟΟΣΑ.

Οι πρόσφατες εξελίξεις επιβεβαίωσαν γενικά την πρόγνωση αυτή. Πράγματι, η σημερινή οικονομική κατάσταση είναι από πολλές πλευρές καλύτερη απ' αυτή που βιώσαμε εδώ και χρόνια. Υπό τις συνθήκες αυτές, εμμένουμε στο σενάριο αποκατάστασης της ισορροπίας. Η κεντρική μας πρόβλεψη παραμένει αρκετά ευνοϊκή: «ομαλή προσγείωση» στις Ηνωμένες Πολιτείες, ισχυρή και διατηρήσιμη ανάκαμψη στην Ευρώπη, σταθερή τροχιά στην Ιαπωνία και ανοδική οικονομική δραστηριότητα στην Κίνα και την Ινδία. Σύμφωνα με τις πρόσφατες τάσεις, η μεγέθυνση των οικονομιών του ΟΟΣΑ αναμένεται να στηριχθεί στη δημιουργία πολυάριθμων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας.

Τα πρόσφατα στατιστικά δεδομένα (hard data) και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και των επιχειρήσεων υποδεικνύουν ότι στη ζώνη ευρώ συνεχίζεται η εύρωστη ανάκαμψη ωθούμενη πάντα από τη Γερμανία παρά την αύξηση του ΦΠΑ στην αρχή του έτους. Είναι ενδιαφέρον ότι η μέχρι σήμερα βραδύνουσα ιταλική οικονομία συμμετείχε στην ανάκαμψη παρά τη μεταβλητότητα των τριμηνιαίων λογαριασμών της. Συνολικά, η ανάκαμψη στη Γερμανία και την Ιταλία κατά το 2006-07 θα είναι πολύ ισχυρότερη απ' όσο αναμενόταν αρχικά.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες τα εισερχόμενα δεδομένα υποδεικνύουν ότι έπειτα από ένα ασθενές πρώτο τρίμηνο, η οικονομική δραστηριότητα θα πρέπει να αποκτήσει σταδιακά νέα ορμή. Η σταθερή αύξηση των θέσεων απασχόλησης και των εισοδημάτων από εργασία θα αποτελέσουν τη βάση για τη βαθμιαία επιστροφή στην οικονομική ομαλότητα, ενώ η πλεονάζουσα προσφορά ακινήτων σταδιακά θα απορροφηθεί.

Στην Κίνα οι αρχές πασχίζουν να περιορίσουν τις επιχειρηματικές επενδύσεις, ούτως ώστε να συγκρατήσουν το ρυθμό της οικονομικής επέκτασης, ο οποίος ξεπερνώντας πρόσφατα το 11% πιθανόν να υπερéβη το όριο ταχύτητας. Αυτός ο δυναμισμός θα πρέπει να αποτελέσει ισχυρό στήριγμα τόσο της συνεχιζόμενης ιαπωνικής επέκτασης, που ωθείται από τις εξαγωγές, όσο και των άλλων εμπορικών εταίρων της χώρας.

Εντούτοις, η αποκατάσταση της ισορροπίας ενέχει κάποιους κινδύνους. Αναμφίβολα, η ισχυρότερη μεγέθυνση στις μέχρι τούδε ασθενέστερες οικονομίες του ΟΟΣΑ επικροτείται. Όμως, ορισμένες άλλες πηγές ανισορροπίας ίσως να εμποδίσουν τη διατηρήσιμη και σταθερή ανάπτυξη στο μέλλον. Στο νομισματικό πεδίο, υπάρχει ο κίνδυνος σε πολλά μέρη η ισορροπία μεταξύ συνολικής προσφοράς και ζήτησης να μετατοπίζεται ήδη προς την υπερθέρμανση, σε περίοδο όπου η επιθυμία για άσκηση περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής πιθανόν να φθίνει. Σε ευρύτερο χρονικό ορίζοντα, λίγες είναι οι ενδείξεις για τη μείωση του κυκλικά διορθωμένου ελλείμματος στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ οι ανισορροπίες του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διευρύνονται όλο και περισσότερο σε χώρες όπως η Κίνα και η Ιαπωνία, όπου η ζήτηση των νοικοκυριών για άλλη μια φορά παραμένει χαμηλή.

Είναι πιθανό να έχουν δημιουργηθεί ανισορροπίες επίσης στις χρηματοοικονομικές και στεγαστικές αγορές. Κατά γενικό κανόνα, τα περιθώρια (spreads) επί των ριψοκίνδυνων ομολόγων βρίσκονται κοντά σε ιστορικά χαμηλά όρια και για ένα σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων η ανάλυση του ΟΟΣΑ υποδεικνύει την υποτιμολόγηση του κινδύνου. Για παράδειγμα, οι τιμές των μετοχών πιθανώς να είναι κάπως υψηλές, μολονότι σήμερα οι δυνατότητες υπερτίμησής τους στις χρηματιστηριακές αγορές είναι περιορισμένες σε σύγκριση με τις ακρότητες που επικράτησαν στα τέλη της δεκαετίας του '90. Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό, οι επενδύσεις σε κατοικίες έχουν φτάσει σε δεκαετές απόγειο σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ. Για να αποσαφηνιστούν οι αβεβαιότητες που περιβάλλουν το ομαλό μας σενάριο εξισορρόπησης, αρμόζει στο σημείο αυτό να αξιολογήσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια την έκταση των ανισορροπιών που εμμένουν σε διάφορους τομείς.

Στην περίπτωση των Ηνωμένων Πολιτειών η διάγνωση είναι περίπλοκη. Από τη μία πλευρά, μπορεί να βρισκόμαστε απλώς ενώπιον μιας στεγαστικής αγοράς που χαρακτηρίζεται από «υπερεπέκταση» και που ως εκ τούτου χρειάζεται διόρθωση. Όμως αυτή η αισιόδοξη διάγνωση πιθανώς να χρειάζεται διττή επεξήγηση. Πρώτον, οι πρόσφατες εξελίξεις στο στεγαστικό τομέα ενδεχομένως να προοιωνίζονται τον κίνδυνο μιας άτονης συνολικής ανάκαμψης. Σε σύγκριση με τις προηγούμενες προβλέψεις του ΟΟΣΑ, ο στεγαστικός τομέας έχει αποθερμανθεί περισσότερο απ' όσο αναμενόταν αυξάνοντας ανησυχητικά το απόθεμα απούλητων ακινήτων. Δεύτερον, η επιβράδυνση της οικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών μπορεί να οφείλεται σε βαθύτερες αιτίες. Ίσως να ενέχει μια ήπια μορφή στασιμοληθωρισμού που χαρακτηρίζεται από ασθενέστερη από την αναμενόμενη τάση αύξησης της παραγωγικότητας και του ΑΕΠ και κατά συνέπεια από μεγαλύτερη υπερθέρμανση. Οι ασθενέστερες μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης θα εξηγούσαν, για παράδειγμα, γιατί ο πληθωρισμός εμμένει περισσότερο

από το προβλεπόμενο και γιατί οι επιχειρηματικές επενδύσεις παραπαίουν παρά τα άφθονα κέρδη και τις ευνοϊκές ακόμα χρηματοοικονομικές συνθήκες.

Επίσης αβέβαιο είναι το περιθώριο των αχρησιμοποίητων ικανοτήτων που υπολείπονται σε μερικές από τις κύριες περιφέρειες του ΟΟΣΑ, κυρίως στην ηπειρωτική Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο. Τούτο αποτελεί πρόκληση για τις κεντρικές τράπεζες οι οποίες, και στις δυο πλευρές του Ατλαντικού, θα πρέπει πιθανόν να τείνουν προς την πλευρά της αυστηρής νομισματικής πολιτικής.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες ο δομικός πληθωρισμός εξακολουθεί να είναι υψηλότερος από το επιθυμητό και η ανεργία χαμηλότερη από το επίπεδο ισορροπίας της. Συνεπώς, η κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής θα πρέπει να διατηρηθεί ελαφρώς περιοριστική και τα επιτόκια να μη μειωθούν κατά το 2007. Ενδεχομένως να είναι σκόπιμη η υιοθέτηση αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής στο Ηνωμένο Βασίλειο, εάν οι πληθωριστικές πιέσεις επιμείνουν, και ακόμα περισσότερο στη ζώνη ευρώ όπου ο δομικός πληθωρισμός έφτασε ουσιαστικά το όριο του 2%, ενώ η δραστηριότητα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται με έντονο ρυθμό.

Στην Ιαπωνία αντίθετα ο αποπληθωρισμός δεν έχει εξαλειφθεί και οι πλεονάζουσες παραγωγικές ικανότητες μπορεί να είναι περισσότερες από το αναμενόμενο. Ως εκ τούτου, τα επιτόκια θα πρέπει να παραμείνουν στάσιμα για κάποιο διάστημα.

Η δημοσιονομική πολιτική συμμετέχει στην εξομάλυνση της σημερινής ανάκαμψης, στη βελτίωση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ και στην παροχή επαρκών περιθωρίων ελιγμών που θα επιτρέψουν στους αυτόματους σταθεροποιητές να δράσουν κατά την επόμενη πτωτική τάση της οικονομικής δραστηριότητας. Όμως οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πλέουν σε επικίνδυνα νερά. Από τη θετική πλευρά, τα δημόσια ελλείμματα έχουν επιτέλους αρχίσει να συρρικνώνονται στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ κατά τα τελευταία δύο με τρία χρόνια. Εντούτοις, η εξυγίανση βασίστηκε υπερβολικά στην κυκλική αύξηση των εσόδων και λιγότερο στο διαρκή περιορισμό των δαπανών. Στο μέλλον, η αποφασιστική μείωση των διαρθρωτικών ελλειμμάτων εμφανίζεται εξίσου επιθυμητή και αρκετά απίθανη. Όμως, δεδομένων των υψηλών κινδύνων, είναι τουλάχιστον ανάγκη να μη διαταραχθεί η πρόοδος που συντελέστηκε στο παρελθόν όσον αφορά τη δημοσιονομική εξυγίανση.

Σ' ένα τέτοιο απαιτητικό πλαίσιο, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να αποταμιεύσουν τα απρόσμενα φορολογικά κέρδη που συσσωρεύονται σήμερα. Έτσι η δημοσιονομική πολιτική δε θα επιδεινώσει βραχυπρόθεσμα την παρούσα οικονομική ανάκαμψη και θα εμποδίσει μακροπρόθεσμα την εκδήλωση νέων κατασταλτικών δημοσιονομικών κρίσεων όπως αυτών που ακολούθησαν τις περιόδους οικονομικής άνθησης στο παρελθόν. Όμως οι πιέσεις στις δαπάνες θα είναι εξαιρετικά ισχυρές, δεδομένου του σημαντικού μεγέθους του απρόσμενου κεφαλαίου και των εσόδων από τη φορολόγηση των επιχειρήσεων. Η συνέχιση των προγραμμάτων περιορισμού των δαπανών και η επαρκής αναμονή πριν την πραγματοποίηση νέων φορολογικών περικοπών θα πρέπει να αποτελέσουν την «κατηγορηματική επιταγή» των διορατικών υπευθύνων χάραξης πολιτικής.

Υπό τις ανησυχητικές αυτές συνθήκες, η παρούσα έκθεση των «Οικονομικών Προοπτικών» συμπεριλαμβάνει ένα ειδικό κεφάλαιο για την πολιτική οικονομία της δημοσιονομικής εξυγίανσης προσπαθώντας μέσα από τις εμπειρίες του παρελθόντος να εντοπίσει τις πολιτικές και τους θεσμικούς παράγοντες που στηρίζουν τις επιτυχίες και τις αποτυχίες στον τομέα αυτό. Η προσπάθεια αυτή καταλήγει σε ορισμένα εντυπωσιακά συμπεράσματα. Υποδεικνύει, για παράδειγμα, ότι η επιτυχής και η διατηρήσιμη εξυγίανση απορρέει συχνά από δημοσιονομικές κρίσεις και είναι αποτελεσματικότερη όταν δρα από την πλευρά των δαπανών. Επίσης υπογραμμίζει το χρήσιμο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι δημοσιονομικοί κανόνες, ιδιαίτερα εκείνοι που εστιάζουν στον έλεγχο των δαπανών και του δημοσιονομικού αποτελέσματος. Παρ'όλα αυτά, ενδεχομένως να μην υφίσταται καμία μηχανική μέθοδος που να επιτρέψει την εδραίωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Υπό τις παρούσες περιστάσεις, που χαρακτηρίζονται από έντονη οικονομική δραστηριότητα και μεγάλες αυξήσεις των εσόδων, όλα τελικά στηρίζονται στην πολιτική θέληση και την ισχυρή ηγεσία.

Η πολιτική θέληση και η συλλογική σοφία είναι επίσης απαραίτητες για την επιτυχή έκβαση των διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του ΠΟΕ. Οι συνέπειες της καθυστέρησης της εμπορικής ενοποίησης -συνοδευόμενης πιθανόν από διάφορες μορφές οπισθοχώρησης- θα μπορούσαν να είναι ανυπολόγιστες. Δεδομένης της ιδιαίτερης έμφασης που δίνεται στα μειονεκτήματα της παγκοσμιοποίησης στο πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου, μπορεί εύκολα κάποιος να προσπεράσει τα πολύπλευρα κέρδη που απορρέουν από έναν πιο ενοποιημένο κόσμο. Τούτο πράγματι είναι το κεντρικό μήνυμα του δεύτερου ειδικού κεφαλαίου μας με τίτλο «Αξιοποιώντας στο έπακρο την παγκοσμιοποίηση». Εξετάζει σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα τα δυνητικά οφέλη και τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πηγάζουν από την παγκοσμιοποίηση και τονίζει τη σημασία των δημόσιων πολιτικών για την αποτελεσματική μετουσίωση των τεράστιων δυνατοτήτων της παγκοσμιοποίησης σε κοινή ευημερία.

© OECD 2007

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop/

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

